

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง โรคที่เกิดจากภาวะการตั้งครรภ์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง อนามัยเจริญพันธุ์และการตั้งครรภ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง โรคที่เกิดจากภาวะการตั้งครรภ์
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ ๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

โรคที่เกิดจากภาวะการตั้งครรภ์

๑.โรคเบาหวานขณะตั้งครรภ์

อาการ ส่วนใหญ่จะไม่มีอาการบ่งบอกของโรคจะทราบก็ต่อเมื่อเข้ามารับการตรวจคัดกรอง โดยสูตินรีแพทย์จะเป็นผู้ประเมินความเสี่ยงและกำหนดเวลาที่ควรตรวจคัดกรองเบาหวาน

สาเหตุ ขณะตั้งครรภ์ รกสร้างฮอร์โมนหลายชนิดซึ่งเข้าไปในร่างกายคุณแม่ตั้งครรภ์ ทำให้เกิดภาวะดื้อต่ออินซูลิน เป็นเหตุให้มีระดับน้ำตาลในเลือดสูงจนกลายเป็นเบาหวานได้ หลังคลอดระดับน้ำตาลในเลือดคุณแม่มักจะกลับสู่ปกติ

การป้องกัน ถ้าเป็นกลุ่มเสี่ยงเวลาตั้งครรภ์ต้องรีบไปฝากครรภ์ ถ้าตรวจพบจะได้รักษาและปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง สำหรับคุณแม่ตั้งครรภ์ที่ไม่เคยมีประวัติเป็นเบาหวานมาก่อน ควรไปรับการตรวจวัดน้ำตาลในเลือด เพื่อดูว่าเป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์ (GDM) หรือไม่ ถ้าพบว่าเป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์ ควรได้รับการดูแลจากสูตินรีแพทย์อย่างจริงจัง

๒.การติดเชื้อในระบบทางเดินปัสสาวะ

อาการ ปัสสาวะกะปริดกะปรอย รู้สึกปวดขัดหรือแสบร้อนเวลาถ่ายปัสสาวะ อาจมีอาการปวดที่ท้องน้อยร่วมด้วย ปัสสาวะอาจมีกลิ่นเหม็น สีหมักใส แต่บางรายอาจขุ่นหรือมีเลือดปน

สาเหตุ จากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนในร่างกาย ระบบทางเดินปัสสาวะจะทำงานมากขึ้นกว่าเดิม ท่อไตจะเกิดการยืดขยายและเคลื่อนไหวได้ช้าลงกว่าเดิม กระเพาะปัสสาวะจะมีความจุน้อยลงจากการกดเบียดของมดลูกไปดันกระเพาะปัสสาวะ ทำให้กระเพาะปัสสาวะทำงานได้ไม่ดี มีคั่งค้างนาน หรืออั้นกันปัสสาวะนานๆ จึงเกิดการติดเชื้อได้ง่าย

การป้องกัน พยายามดื่มน้ำมากๆ และระวังตัวอย่าอั้นปัสสาวะ การอั้นปัสสาวะนานๆทำให้เชื้อโรคอยู่ในกระเพาะปัสสาวะ ทำให้สามารถเจริญแพร่พันธุ์ได้ และหลังถ่ายอุจจาระควรใช้กระดาษชำระเช็ดทำความสะอาดจากข้างหน้าไปข้างหลัง เพื่อป้องกันมิให้น้ำเชื้อโรคจากบริเวณทวารหนักเข้าสู่ท่อปัสสาวะ รวมทั้งการดูแลความสะอาดของกางเกงในและไม่รัดอึดอัด ระบายอากาศได้ดี

๓.โรคโลหิตจางในมารดา

อาการ มีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ใจสั่น มึนงง หน้ามืด เวียนศีรษะและมักมีอาการเบื่ออาหารร่วมด้วย

สาเหตุ มี ๒ ชนิด คือ โรคเลือดจางจากการขาดธาตุเหล็ก กับเลือดจางโรคเลือดทาร์สีซีเมีย อีกทั้งคุณแม่ตั้งครรภ์มีความต้องการธาตุเหล็กเพิ่มขึ้นกว่าคนปกติ เพื่อนำไปใช้ในการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์

การป้องกัน ก่อนตั้งครรภ์ควรมีการตรวจเช็คร่างกายว่ามีภาวะโลหิตจาง ถ้าเป็นโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็ก ควรกินอาหารเสริมให้ร่างกายเป็นปกติก่อนจึงตั้งครรภ์ ซึ่งสามารถป้องกันได้ด้วยอาหารที่มีธาตุเหล็กมาก เช่น ตับ เลือดหมู นม ไข่ ส่วนโรคโลหิตจางจากโรคเลือดทาร์สีซีเมียสามารถตรวจคัดกรองได้ว่าลูกจะเสี่ยงไหม โดยการตรวจเลือดของพ่อแม่ว่าเป็นพาหะหรือไม่

๔. หัดเยอรมันกับการตั้งครรภ์

หัดเยอรมัน เป็นไข่ออกผื่นชนิดหนึ่งที่เกิดจากเชื้อไวรัส มีอาการไม่รุนแรงมาก โรคนี้จะติดต่อกันได้ทางการหายใจ โดยเชื้อในละอองน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วยในอากาศ ถ่ายทอดไปยังผู้ใกล้ชิด ระยะเวลาที่สามารถแพร่เชื้อ คือ ๗ วันก่อนออกผื่นจนถึง ๕ วันหลังผื่นขึ้นอาการ

ภายหลังได้รับเชื้อแล้ว ประมาณ ๑๔-๒๑ วัน จะเริ่มมีไข้ต่ำ ๆ เจ็บคอ ปวดเมื่อยตามตัว และตามข้อเล็กน้อย หลังจากเป็นไข้ได้ ๑-๒ วัน จะเกิดผื่นแดงบริเวณใบหน้าแล้วจึงกระจายไปตามลำคอ ตัว แขนและขา บริเวณหลังหูข้างท้ายทอยจะคลำพบต่อมน้ำเหลืองโตเล็กน้อย กัดเจ็บ อาการดังกล่าวจะมีอยู่ ๒-๓ วัน ในบางรายจะเป็นโดยไม่มีผื่นขึ้นเลย

การวินิจฉัยโรค

ในผู้ป่วยที่มีอาการชัดเจน การวินิจฉัยก็เป็นไปโดยถูกต้อง แต่ในรายที่อาการปรากฏไม่ชัดเจน การวินิจฉัยที่แน่นอนคือการเจาะเลือดเพื่อดูภูมิคุ้มกัน ซึ่งต้องกระทำ ๒ ครั้ง ถ้าผลเลือดครั้งหลังสูงกว่าครั้งแรก แสดงว่าได้เกิดการติดเชื้อหัดเยอรมันขึ้น แต่ถ้าผลเลือดครั้งหลังเท่ากันหรือน้อยกว่าครั้งแรก แสดงว่าไม่ติดเชื้อหัดเยอรมัน สำหรับผู้ที่ตรวจเลือดแล้วพบว่าภูมิคุ้มกันต่อหัดเยอรมันแล้วจะไม่ป่วยเป็นโรคนี้อีก

ผลของหัดเยอรมันต่อการตั้งครรภ์

ในมารดาจะไม่มีอันตรายจากหัดเยอรมัน แต่ทารกในครรภ์ที่มารดาติดเชื้อหัดเยอรมันระหว่างตั้งครรภ์ อาจเกิดความผิดปกติ ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุครรภ์เมื่อติดเชื้อ ถ้าอยู่ในระยะ ๓ เดือนแรกของการตั้งครรภ์ จะพบความพิการที่เห็นได้ชัดคือ ตาเป็นต่อกระจกหรือต้อหิน หูหนวก หัวใจพิการแต่กำเนิด เด็กตัวเล็กกว่าปกติ เกล็ดเลือดต่ำกว่าปกติทำให้เกิดจ้ำเลือดตามผิวหนัง ตับ ม้ามโตและมีความผิดปกติทางสมอง

การป้องกันและการรักษา

การป้องกันที่ดีที่สุดคือ การให้เด็กหญิงหรือหญิงสาวที่ยังไม่เคยเป็นหัดเยอรมันได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันหัดเยอรมัน ขณะตั้งครรภ์ ๓ เดือนแรก ควรหลีกเลี่ยงให้ห่างจากผู้ที่เป็นหรือสงสัยว่าจะเป็นหัดเยอรมัน ถ้าฉีดวัคซีนหัดเยอรมัน ควรคุมกำเนิดไว้ ๓ เดือน เมื่อพิสูจน์ได้แน่ชัดว่าติดหัดเยอรมันในขณะตั้งครรภ์ ๓ เดือนแรก แพทย์มักจะแนะนำให้ทำแท้ง เพราะโอกาสเด็กพิการมีถึง ๕๐ % ดังนั้นสตรีที่มีครรภ์เมื่อป่วยเป็นโรคหัดเยอรมันควรรีบปรึกษาแพทย์เพื่อการดูแลที่ถูกต้อง

๕.ภาวะความดันโลหิตสูงขณะตั้งครรภ์

อาการ ส่วนใหญ่จะไม่มีอาการแต่อย่างใด และมักจะตรวจพบโดยบังเอิญขณะไปให้แพทย์ตรวจรักษา ส่วนน้อยอาจมีอาการมึนทึบท้ายทอย เวียนศีรษะ หรือหากเป็นมากอาจมีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย ใจสั่น นอนไม่หลับ มือเท้าชา ตามัวหรือมีเลือดกำเดาไหล

สาเหตุ ยังไม่ทราบแน่ชัด แต่จะพบบ่อยในคุณแม่ตั้งครรภ์ที่อายุน้อยหรืออายุมาก และมักพบในการตั้งครรภ์แรก นอกจากนั้นสามารถพบได้ในตั้งครรภ์แฝดหรือมีประวัติสมาชิกในครอบครัวที่แม่เคยเป็นโรคนี้ ขณะตั้งครรภ์

การป้องกัน ควรจะตั้งครรภ์ในอายุที่เหมาะสม ฝากครรภ์และปรึกษาแพทย์ เพื่อจะสามารถตรวจพบ ตั้งแต่แรกและให้การรักษาได้ทันเวลาที่

๖.โรคหัวใจกับการตั้งครรภ์

ปัญหาสุขภาพอย่างหนึ่งที่หญิงตั้งครรภ์ควรระมัดระวัง คือ โรคหัวใจ เพราะคุณแม่ที่เป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนแล้วย่อมเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจากโรคหัวใจ หรือแม้กระทั่งคุณแม่ที่มีสุขภาพดีทั่วไปก็อาจได้รับผลกระทบต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดจากการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายในระหว่างที่ตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะช่วยให้ทารกในครรภ์เจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จนพร้อมคลอด ดังนั้น คุณแม่ทั้งหลายจึงควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรคนี้ รวมทั้งเรียนรู้วิธีป้องกันและดูแลตนเองด้วย เพื่อความปลอดภัยในการตั้งครรภ์

การตั้งครรภ์กับโรคหัวใจเกี่ยวข้องกันอย่างไร ?

เมื่อตั้งครรภ์ ระบบต่าง ๆ ของร่างกายจะปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของทารก โดยเฉพาะระบบหัวใจและหลอดเลือดที่จะทำงานหนักขึ้นเพื่อขนส่งออกซิเจนและสารอาหารที่สำคัญไปให้ทารกได้อย่างเพียงพอ โดยความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบหัวใจที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างตั้งครรภ์ มีดังนี้

- **ปริมาณเลือดเพิ่มขึ้น** ในช่วงไตรมาสแรกของการตั้งครรภ์ ร่างกายของคุณแม่จะผลิตเลือดเพิ่มขึ้นประมาณ ๔๐-๕๐ เปอร์เซ็นต์
- **ปริมาตรของเลือดที่สูบฉีดออกจากหัวใจเพิ่มขึ้น** เมื่อปริมาณเลือดเพิ่มขึ้น หัวใจของคุณแม่ก็จะสูบฉีดเลือดต่อนาทีมากขึ้นถึง ๓๐-๔๐ เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้เลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแม่และทารกในครรภ์ได้อย่างเพียงพอ
- **อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น** โดยส่วนใหญ่แล้วคนท้องจะมีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้น ๑๐-๑๕ ครั้งต่อนาที ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากหัวใจมีการสูบฉีดเลือดเพิ่มมากขึ้นนั่นเอง
- **ความดันโลหิตลดต่ำ** แม้อัตราการเต้นของหัวใจของคุณแม่ตั้งครรภ์จะเพิ่มขึ้น แต่ก็อาจมีภาวะความดันโลหิตลดลงได้ โดยคนท้องมักมีความดันโลหิตลดต่ำลงประมาณ ๑๐ มิลลิเมตรปรอท เนื่องจากระดับฮอร์โมนเปลี่ยนแปลง และร่างกายปรับตัวให้มีเลือดไหลเวียนไปที่มดลูกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งถือเป็นภาวะปกติและไม่จำเป็นต้องเข้ารับการรักษา นอกจากนี้ การคลอดลูกก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หัวใจทำงานหนักขึ้น เนื่องจากการออกแรงเบ่งคลอดจะส่งผลต่อระบบไหลเวียนเลือดและความดันโลหิต ซึ่งหลังคลอดอาจต้องใช้เวลาหลายสัปดาห์กว่าหัวใจและหลอดเลือดของคุณแม่จะกลับมาทำงานเป็นปกติ และในบางรายก็อาจกลายเป็นปัญหาอย่างถาวรที่ต้องได้รับการรักษาต่อไป

ใครบ้างที่เสี่ยงต่อโรคหัวใจในขณะตั้งครรภ์ ?

โดยทั่วไป สตรีมีครรภ์มีโอกาสเกิดโรคหัวใจขณะตั้งครรภ์ได้ แต่จะยิ่งมีความเสี่ยงสูงขึ้นหากมีปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ ร่วมด้วย ดังต่อไปนี้

- ตั้งครรภ์ตอนอายุมาก หรือเคยตั้งครรภ์แฝดมาก่อน
- สูบบุหรี่ขณะตั้งครรภ์
- น้ำหนักตัวเกินมาตรฐาน หรือเป็นโรคอ้วน
- มีบุคคลในครอบครัวเป็นโรคหัวใจก่อนวัยอันควร
- เคยมีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ
- มีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ มีปัญหาเกี่ยวกับลิ้นหัวใจ หัวใจล้มเหลว หรือหัวใจพิการแต่กำเนิด
- เป็นโรคเบาหวาน หรือมีภาวะความดันโลหิตสูง
- ใช้จ่ายบางชนิดที่ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ

หญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคหัวใจเสี่ยงต่อภาวะใดได้บ้าง ?

หญิงตั้งครรภ์ที่ป่วยเป็นโรคหัวใจอยู่แล้วจะยิ่งเสี่ยงมีอาการของโรคหัวใจกำเริบ หรืออาจเกิดภาวะแทรกซ้อนต่อทารกในครรภ์ โดยภาวะผิดปกติที่พบได้บ่อย มีดังนี้

- **หัวใจเต้นผิดจังหวะ** ในระหว่างตั้งครรภ์ คุณแม่ทั่วไปอาจมีภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะได้เล็กน้อย ซึ่งถือว่าไม่เป็นอันตราย และไม่จำเป็นต้องรักษา ทว่าสำหรับคุณแม่ที่เป็นโรคหัวใจ แพทย์จะประเมินอาการและวางแผนการรักษา หากมีอาการรุนแรงก็อาจต้องรักษาด้วยการใช้ยา
- **ปัญหาเกี่ยวกับลิ้นหัวใจ** สำหรับคุณแม่ที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับลิ้นหัวใจหรือเคยผ่าตัดใส่ลิ้นหัวใจเทียม อาจส่งผลให้ลิ้นหัวใจทำงานได้ไม่เต็มที่ในระหว่างตั้งครรภ์ และเสี่ยงเกิดภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์มากขึ้น นอกจากนี้ การใส่ลิ้นหัวใจเทียมอาจทำให้คุณแม่เสี่ยงต่อภาวะเยื่อหุ้มหัวใจอักเสบติดเชื้อหรือทำงานผิดปกติ ซึ่งอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ และอาจต้องรับประทานยาละลายลิ่มเลือดเพื่อลดความเสี่ยง แต่ยาชนิดนี้มีผลข้างเคียงต่อทารก คุณแม่จึงควรปรึกษาแพทย์ถึงข้อดีและข้อเสียก่อนตัดสินใจใช้ยา
- **หัวใจวาย** เมื่อปริมาณเลือดในร่างกายเพิ่มขึ้น หัวใจก็จะทำงานหนักขึ้นตามไปด้วย ทำให้ผู้ที่มามีภาวะหัวใจวายมีอาการแย่ลงได้
- **กล้ามเนื้อหัวใจผิดปกติระหว่างตั้งครรภ์หรือหลังคลอด** เป็นภาวะหัวใจล้มเหลวชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ในช่วงเดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์ไปจนถึง ๕ เดือนหลังคลอด โดยจะมีภาวะหัวใจโตร่วมกับกล้ามเนื้อหัวใจอ่อนแรง ส่งผลให้หัวใจบีบตัวเพื่อให้เลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้น้อยลง เป็นเหตุให้อวัยวะต่าง ๆ ได้รับความเสียหายไม่เพียงพอ
- **ทารกหัวใจพิการแต่กำเนิด** ในกรณีที่คุณแม่มีความผิดปกติของหัวใจแต่กำเนิด ทารกที่คลอดออกมาก็อาจเสี่ยงมีภาวะหัวใจพิการแต่กำเนิดหรือคลอดก่อนกำหนดได้เช่นกัน

โรคหัวใจขณะตั้งครรภ์ รับมืออย่างไร ?

การเกิดโรคหัวใจขณะตั้งครรภ์สามารถรับมือได้ด้วยการดูแลสุขภาพร่างกาย โดยหากมีปัญหาเกี่ยวกับหัวใจอยู่ก่อนแล้ว คุณแม่อาจต้องระมัดระวังมากเป็นพิเศษทั้งในช่วงก่อนและระหว่างตั้งครรภ์ เนื่องจากโรคหัวใจบางชนิดอาจทำให้คนท้องเสี่ยงเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายได้สูง อย่างไรก็ตาม โรคหัวใจและ

หลอดเลือดบางชนิดอาจไม่แสดงอาการจนกว่าจะตั้งครรภ์ ซึ่งในกรณีนี้ คุณแม่และคนใกล้ชิดจะต้องคอยระมัดระวังสุขภาพครรภ์ให้มาก เพราะหากมีอาการรุนแรงขึ้น อาจทำให้ทารกในครรภ์และตัวคุณแม่เองเสียชีวิตได้

นอกจากนี้ ในระหว่างตั้งครรภ์คุณแม่ควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอย่างใกล้ชิดเสมอ โดยแพทย์อาจนัดมาตรวจสุขภาพบ่อยกว่าหญิงตั้งครรภ์คนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นโรคหัวใจ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และไม่มีความเสี่ยงต่อโรคเกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือดทั้งนี้ คุณแม่ควรดูแลสุขภาพตัวเองตามคำแนะนำดังต่อไปนี้

- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และเหมาะสมสำหรับคนท้อง
- ควบคุมน้ำหนักในระหว่างตั้งครรภ์ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ส่งผลดีต่อสุขภาพครรภ์และตัวคุณแม่
- ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตามคำแนะนำของแพทย์
- เลิกสูบบุหรี่

ส่วนหญิงตั้งครรภ์ที่เป็นโรคหัวใจและมีความจำเป็นต้องเข้ารับการรักษา การใช้ยาอาจส่งผลกระทบต่อทารกได้ ดังนั้น ต้องพูดคุยปรึกษากับแพทย์เพื่อพิจารณาประโยชน์และผลเสียที่จะได้รับจากการใช้ยาดังกล่าวด้วย หากต้องใช้ยาเพื่อควบคุมอาการอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แพทย์จะให้ใช้ในปริมาณที่ปลอดภัยและส่งผลดีต่อการรักษามากที่สุด ทั้งนี้ ผู้ป่วยต้องรับประทานยาตามที่แพทย์สั่งอย่างเคร่งครัด ห้ามรับประทานมากหรือน้อยกว่าที่กำหนด รวมทั้งห้ามหยุดใช้ยาโดยไม่ได้ปรึกษาแพทย์ก่อน เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายต่อทั้งแม่และเด็กได้

โรคหัวใจขณะตั้งครรภ์ป้องกันได้อย่างไร ?

โรคหัวใจขณะตั้งครรภ์มีวิธีควบคุมความเสี่ยงได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ โดยผู้หญิงที่วางแผนจะตั้งครรภ์และอยู่ในกลุ่มเสี่ยงเกิดโรคหัวใจสูงควรปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญก่อนตั้งครรภ์ เพื่อให้แพทย์วางแผนและให้คำแนะนำในการดูแลตนเองตั้งแต่ช่วงก่อนและระหว่างการตั้งครรภ์อย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ คุณแม่ควรเตรียมพร้อมร่างกายก่อนตั้งครรภ์ด้วยการควบคุมน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เลิกสูบบุหรี่ และควบคุมระดับความดันโลหิตให้อยู่ในระดับปกติ เพื่อช่วยให้คุณแม่และทารกในครรภ์มีสุขภาพแข็งแรง และลดความเสี่ยงในการเกิดปัญหาสุขภาพหรือภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ได้

ที่มา : คอลัมภ์พบแพทย์. <https://www.pobpad.com/>

๗.ซิฟิลิสในหญิงตั้งครรภ์

ซิฟิลิส (Syphilis) เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ชื่อ *Treponema pallidum* ซึ่งสามารถกระจายไปยังระบบต่าง ๆ ทั่วร่างกาย หากปล่อยให้เป็นจนถึงระยะสุดท้ายโดยไม่ได้รับการรักษาเชื้อจะกระจายไปที่ระบบหัวใจและหลอดเลือด และระบบประสาทได้

- ติดต่อกันโดยการสัมผัสกับบาดแผลที่มีเชื้อโรค
- อาการมักเริ่มจากมีแผลที่อวัยวะเพศ
- ระยะฟักตัวเฉลี่ยราว ๓ สัปดาห์ (๑๐-๙๐ วัน)

ซิฟิลิสในสตรีตั้งครรภ์เป็นอันตรายต่อการตั้งครรภ์มาก เนื่องจากเชื้อสามารถผ่านรก ไปยังทารก สามารถติดต่อไปยังทารกได้ทุกระยะของการตั้งครรภ์ แต่ความรุนแรงของโรคจะขึ้นกับปริมาณเชื้อในกระแสเลือด และระยะของการตั้งครรภ์ที่ติดเชื้

ผลของการติดเชื้อในครรภ์

๑. อาจทำให้แท้ง
๒. คลอดก่อนกำหนด
๓. ทารกโตช้าในครรภ์
๔. ทารกพิการแต่กำเนิด
๕. ทารกบวมน้ำ (fetal hydrops)
๖. อาจร้ายแรงถึงเสียชีวิตระหว่างคลอดได้

ซิฟิลิสสามารถป้องกันได้โดยการไม่สำส่อนทางเพศและการใช้ถุงยางอนามัย สตรีตั้งครรภ์ควรไปฝากครรภ์แต่เนิ่น ๆ เพื่อตรวจหาเชื้อ และรักษาอย่างทันท่วงที

๘.ภาวะครรภ์เป็นพิษ

สาเหตุ ภาวะครรภ์เป็นพิษ เป็นภาวะหนึ่งที่เกิดขึ้นกับเพศหญิงขณะตั้งครรภ์ ซึ่งมีอายุครรภ์มากกว่า ๒๐ สัปดาห์ หรือน้อยกว่านั้น ซึ่งมีสาเหตุการเกิดมาจากกลไกในการสร้างสารเคมี พรอสตาแกลนดิน คุณแม่ที่เกิดภาวะครรภ์เป็นพิษจะสร้างพรอสตาแกลนดินที่ทำให้เส้นเลือดบีบตัว ส่งผลให้ความดันโลหิตสูงผิดปกติ และเส้นเลือดดังกล่าวยังปล่อยน้ำที่อยู่ในหลอดเลือดให้รั่วซึมออกนอกเส้นเลือดได้ง่ายอีกด้วย

อาการ โดยส่วนใหญ่คุณแม่ที่มีภาวะของครรภ์เป็นพิษจะรู้สึกตัวเลยว่าตัวเองกำลังเผชิญปัญหานั้นอยู่ เนื่องจากอาการของครรภ์เป็นพิษนั้นในระยะแรกจะไม่แสดงอาการรุนแรงอะไร จนทำให้คุณแม่หลายคนไม่ได้รู้สึกตัวว่าตัวเองป่วย รู้ตัวอีกทีภาวะของครรภ์เป็นพิษก็อาจจะมี ความรุนแรงขึ้น และอาจจะก่อให้เกิดโรคแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์อื่นๆตามมา ฉะนั้นคุณแม่ที่กำลังตั้งครรภ์ และสังเกตว่าตนเองมีอาการเหล่านี้ ควรจะรีบไปปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทันที เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับตัวเองและลูกน้อยในครรภ์

การรักษาครรภ์เป็นพิษ ในกรณีที่ตรวจเจอว่าคุณแม่มีภาวะของครรภ์เป็นพิษ แนวทางการรักษา จะต้องได้รับการพิจารณาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญอย่างละเอียด เพื่อป้องกันความเสี่ยงในด้านอื่นๆ ซึ่งการรักษาภาวะครรภ์เป็นพิษแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ

การรักษาครรภ์เป็นพิษชนิดไม่รุนแรง ในระยะนี้ผู้ป่วยสามารถกลับบ้านได้หลังจากที่คลอดแล้ว แต่ต้องไปพบแพทย์ตามนัดหมายเป็นประจำ เพื่อเฝ้าระวังอาการหลังคลอด และหมั่นตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในระยะนี้แพทย์จะแนะนำให้ผู้ป่วยพักผ่อนให้เพียงพอ และหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารที่มีรสเค็ม บางรายอาจมีการจ่ายยาลดความดันโลหิตร่วมด้วย

การรักษาครรภ์เป็นพิษชนิดรุนแรง ในระยะนี้ผู้ป่วยควรนอนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล เพื่อเฝ้าดูอาการอย่างใกล้ชิด โดยแพทย์จะรักษาโดยการให้ยาลดความดันโลหิต ยาในกลุ่มสเตียรอยด์ ยาป้องกันอาการชัก หรือยาชนิดอื่น ๆ ตามปัจจัยเสี่ยงหรือความรุนแรงของแต่ละบุคคล รวมทั้งต้องตรวจร่างกายและปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เฉพาะทาง เช่นเดียวกับกับผู้ป่วยที่มีภาวะครรภ์เป็นพิษชนิดไม่รุนแรง

การป้องกันและการรักษาภาวะแทรกซ้อน

การป้องกัน เป็นอาการธรรมดาที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน แม้แต่คนที่อารมณ์ดีเสมอ ถ้ามีอาการควรทำกิจกรรมที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เช่น การเดินออกกำลังกาย ทำสมาธิ การพูดคุยปรึกษาสิ่งที่กังวลใจกับคนรัก ครอบครัว และเพื่อนสนิท จะช่วยให้สามารถจัดการกับภาวะอารมณ์แปรปรวนและเปิดโอกาสให้คนอื่นได้รับรู้ และเข้าใจความรู้สึกที่เปลี่ยนไปได้ดีขึ้น

แม้คุณแม่จะดูแลสุขภาพดีไม่มีโรคประจำตัว คุณหมอมักจะแนะนำให้คุณแม่ที่เตรียมพร้อมจะตั้งครรภ์ มาปรึกษาก่อนการมีบุตร เพื่อตรวจสุขภาพอย่างละเอียด ทั้งการซักประวัติ การตรวจร่างกาย และการตรวจเลือด เพื่อให้มั่นใจว่าคุณแม่พร้อมสำหรับการตั้งครรภ์อย่างปลอดภัย

- การดูแลตนเองเบื้องต้น(และทำได้ง่ายด้วย)ก็ช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อนได้
- รับประทานวิตามินโฟลิก (โฟเลต) ๔-๕ มิลลิกรัมต่อวัน ตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ ตลอดจนคลอด
- ฉีดวัคซีนป้องกันโรคตามข้อบ่งชี้
- รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และครบคูนน้ำหนักให้เหมาะสม
- ออกกำลังกายตามความเหมาะสม
- งดการดื่มแอลกอฮอล์ และ การสูบบุหรี่
- พบแพทย์ตามนัด

แหล่งอ้างอิง

เว็บไซต์

บังอร พรธณลาภ. (๒๕๕๓, ๗ ตุลาคม). *หัตถ์เยอรมันกับการตั้งครรภ์*. คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล.
<https://www.si.mahidol.ac.th/sidoctor/e-pl/article/detail.asp?id=๑๘๔#>

โรงพยาบาลกรุงเทพ. (๒๕๖๕). *ครรภ์เป็นพิษ เรื่องที่แม่ท้องต้องระวัง*.
<https://www.bangkokhospital.com/content/preeclampsia-pregnant-woman-must-be-careful>

โรงพยาบาลพญาไท. (๒๕๖๓). *“ภาวะครรภ์เสี่ยง” เรื่องควรรู้ของคุณแม่ตั้งท้อง*.
<https://shorturl.asia/sWf๘>

โรงพยาบาลเพชรเวช. (๒๕๖๓). *ครรภ์เป็นพิษ ภาวะที่คุณแม่ต้องระวัง*.
https://www.petcharavejhospital.com/th/Article/article_detail/Preeclampsia_danger

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (๒๕๖๓). ๘ กลุ่มโรคที่ต้องระวังสำหรับคุณแม่ตั้งครรภ์.
<https://shorturl.asia/F๙yXT>

สมชาย ธนวัฒนาเจริญ. (๒๕๖๒, ๒๐ พฤษภาคม). ซิฟิลิสในหญิงตั้งครรภ์. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาด
ไทย. <https://chulalongkornhospital.go.th/kcmh/line/>